Cenzurat: V. Dirlea. XXXVI. évfolyam. 163-ik szám. Egyes szám ára 1 leu.

ELŐFIZETÉS
HELYBEN ÉS VIDÉKEN
Egy évre ... ... 180 Lei.
Fél évre ... ... 90 Lei.
Egy negyed évre 45 Lei.
Egy hóra ... ... 15 Lei.

Hirdetések árszabás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:
Aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 888.

KIADÓHIVATAL:
Aradi Nyomda Vállalat
Bulvardul Regele Ferdinand I. (József főh.-út) 22.
TELEFON-SZÁM 188.

Arad, 1921. | Főszerkesztő Stauber József. | Csütörtök, augusztus 4.

Az antant konferenciája.

(Napirenden az összes kérdések.)

PÁRIS. Az antant konferenciája hétfőn kezdődik Párisban és részt vesznek rajta Amerika és Japán képviselői is. A konferencia programmján szerepel a megerősitő csapatok küldése Felsőszileziába, a lengyel német határ kijelölése. Felsőszileziában a népszavazás eredményének végleges megállapitása. Napirenden lesznek még a március, illetőleg április óta foganatositott gazdasági és katonai szankciók. Tárgyalni fogják a konferencián a háboru vétkesei felett hozott lipcsei itéleteket, az oroszországi éhinséget, Németország lefegyverzését, a keleti kérdést és Albánia ügyét. Ezenkivül intézkedéseket fognak hozni Németország gazdasági ellenőrzésének végrehajtására.

„Pusztuljon Lenin és Trockij."

(A világ legnagyobb éhinsége.)

MOSZKVA. A moszkva-voronesi vasuti vonalon először csaptak össze az éhinséges területről menekülő parasztok a vörös katonákkal. Mindkét részen nagy a halottak és sebesültek száma. Moszkvában plakátokat ragasztottak ki, amelyeken ez áll: *„Pusztuljon Lenin és Trockij! Csak cár mentheti meg Oroszországot!"*

REVAL. A Moszkva felé menetelő négymillió emberből álló tömegben a kolera pusztit. Sok vörös gárdista a néphez csatlakozott.

BÉCS. A lett miniszterelnök fogadta a helsingforsi lapok tudósitóit és kijelentette előttük, hogy az oroszországi éhinség sokkal nagyobb jelentőségü, mint minden eddigi éhség. A határállamoknak számolniok kell azzal, hogy a menekülő néptömegek átözönlenek hozzájuk. Ezért minden eshetőségre készen kell lenniök.

BERLIN. Orosz lapok jelentése szerint a szovjet kormány legutóbb sulyos válságon esett át. *Lenin* megkisérelte *Trockij* ellenére, hogy a többi párttal, különösen a szociálforradalmárokkal, a mensevikiekkel és a parasztpártiakkal tárgyaljon. Lenin számol azzal az eshetőséggel, hogy *az éhinség megbuktatja a szovjet uralmat* és ezért készen áll arra, hogy szélesebb alapon folytassa a kormányzást.

Alezredes a magyar nemzetgyülés ellen.

— Báró Prónay Pál levele Rakovszki Istvánhoz. — Izgalmas jelenetek a magyar parlamentben. —

BUDAPEST. A magyar nemzetgyülés tegnapi ülésén Rakovszky István bejelentette mentelmi jogának megsértését. Felolvasta báró Prónay Pál alezredesnek hozzáintézett levelét, a melyben a legutóbbi nemzetgyülési eseményekre utalva azt mondja, hogy előbujnak különféle rejtekeikből álarcokban a konjunktura hienái, hogy hazafias politika ürügye alatt támadják a nemzeti hadseregnek azon csapattestét amelynek tisztjei és legénysége a legönzetlenebbül elsők voltak abban, hogy a régi rendet helyreállitsák. A Prónay-zászlóaljat azok támadják, akik hálára vannak kötelezve.

Rakovszkit megsértették.

Rakovszky István ezután szószerint olvasta fel a levelet, amely igy hangzik: „Nagyméltóságod egyszer sem tett eleget hazafias kötelességének. (Nagy zaj), hogy az elnöki székből vétót mondjon a rágalmak és sértések ellen, a melyekkel azelőtt mások, jelenleg pedig Beniczky igyekszik keresztényi mivoltát bebizonyitani. Sőt ellenkezőleg: Elnök ur ilyenkor kéjelgett."

Felkiáltások: Hallatlan!

Szilágyi Lajos: Ez az egész nemzetgyülés meggyalázása.

Rakovszky István tovább olvassa a levelet: „Nem szándékozom a pártatlan érzésü Házelnök kötelességeit felsorolni. (Nagy zaj.) Nem titkolom a privát ügyemet Kornhauserrel, amely Beniczky megvilágitásában nem felel meg a valóságnak, hanem a következőket akarom tudomására hozni."

Hornyánszky Zoltán: Diktátori hang!

Grieger Miklós: Tudatlansága folytán félrevezették.

Rakovszky István folytatja a levél olvasását: „Burkoltan meggyanusitttt engem, hogy nem számoltam el pénzekkel, a melyekről nálam van a nyugta. Meggyanusitott egy állitólagos keresztény irányzatu miniszter üldöztetésével. Meggyanusitja a zászlóaljat és diszkreditálja ennek tisztikarát és legénységét, hogy nem való a csendőrséghez. (Nagy zaj.) Ugy állitja a nemzeti hadsereg érdemes tartalékos főhadnagyát, Héjjas Istvánt és Francia-Kiss Mihály tiszthelyettest, mint rablógyilkosokat. Mindkettő a zászlóalj tartalékállományába tartozik."

Prónay hadüzenete

Rakovszky István folytatja a levél olvasását: „Nem türhetem, (Nagy zaj.) nem türheti a tisztikar és a zászlóalj legénysége, (Felkiáltások: Ez hadüzenet!" hogy egy képviselő ilyen sulyos rágalmakat szórjon a zászlóalj ellen, amely köztiszeletnek örvend a keresztény világban." (Felkiáltások: Igaz! ugy van!)

Hornyánszky Zoltán: Miben van igaza? (Nagy zaj.)

Rakovszky folytatja a levelet: „Ugy tudom, hogy az a képviselő, aki nem védi a szólásszabadságot, nem méltó a mandátumára. (Éljenzés és taps. A kisgazda párt néma marad.) Ugy Héjjas, valamint Francia-Kiss önzetlen hazafiak. Amit tettek, azt a hazáért és nemzetért tették. Ujjukhoz piszok nem tapad. Nem hiszem, hogy akár a Rakovszky, akár a Beniczky család fel tudna mutatni ilyen hazafiakat, mert különben nem sülyedhetek volna az utódok annyira, hogy az egyik rágalmaz, a másik ehhez helyesel. (Nagy zaj.) Beniczky megkapja a zászlóalj ultimátumát a sértésekért." (Nagy zaj.)

Rakovszkit meggyanusitják.

Rakovszky folytatja a levél olvasását. „A Házelnök hasson oda, hogy a zászlóalj meg legyen követve a Ház előtt és a nyilvánosság előtt a sértésekért és a rágalmakért, mert különben gondolkodóba ejt minket az, vajjon az elnök urat nem a csehek küldték-e az elszakitott területről (Nagy zaj és felháborodás a Ház minden oldalán.) azon hazafias céllal, hogy politizáljon és a kártyát keverje. Aláirva: Prónay Pál báró alezredes." A levélhez Rakovszky hozzáfüzte: Az a meggyőződése, hogy a nemzetgyülés tól és a kormánytól elégtételt kap. Megállapitja, hogy az alezredest sohasem látta és hogy a Házon kivül ő sohasem nyilatkozott.

— Nekem, mondja Rakovszky egyedüli birám a nemzetgyülés. (Éljenzés az ellenzéken és a kereszténypárton.) Az alezredes elég vakmerő, hogy a Ház elnökét arra utasitsa, miként lépjen fel egy képviselővel szemben, aki törvényadta jogával és a szólásszabadsággal élt a Házban. Az illető képviselő nem sértette meg a parlamenti illemet. Az elnöknek az a kötelessége, hogy pártatlanul és igazságosan vezesse a Ház tanácskozásait. Ha az alezredest sérelem érte, fordult volna a honvédelmi vagy belügyminiszterhez. Nem hiszi, hogy akár melyikük fedezné az alezredest. Az a meggyőződése, hogy a miniszterelnök meg akarja torolni az esetet. Nem hiszi, hogy alezredes öntudatosan követte volna el a sértést, hanem felbujtották arra, hogy a Ház elnökét terrorizálja. Nála azonban nem fog célt elérni. (Az ellenzék és a keresztény-párt feláll és zajosan éljenez.) Én is voltam katona, mondotta Rakovszky emelkedett hangon. A kormány bizalmából nagyon kényes állást töltöttem be. Arra az erkölcsi magasiatra, amelyen Prónay áll, sohasem tudtam kapaszkodni. Engem sohasem függesztettek fel állásomtól és nekem nem mondották, hogy nem térhetek többé vissza. Én a cseh állampolgárságot megtagadtam és ezért birtokaimat elkobozták és felosztották. Ezek után kijelentem, hogy mentelmi jogomat sulyosan megsértették.

Bethlen miniszterelnök válasza.

A bejelentésre gróf Bethlen István miniszterelnök nyomban válaszolt. Kijelentette, hogy a mentelmi ügy lefolyásához nem akar hozzászólni, hanem a kormány nevében elvi kijelentést tesz. A nemzetgyülés a nemzet szuverénitásának letéteményese, a nemzetgyülés bizalmának letéteményese pedig a Ház elnöke. Aki tehát a Ház elnökét azért, amit a Házban tett vagy elmulasztott, megfenyegeti vagy terrorizálni próbálja, a maga részéről a nemzet szuverénitását sértette meg. (Taps a keresztény párton és az ellenzéken, a kisgazda párton mérsékelten. Ebből kifolyólag örömmel vette a mentelmi jog sérelmének bejelentését, mert ezzel a nemzet szuverénitását érte sérelem, amelyet feltétlen meg kell torolni. Felszólalását igy fejezte be Bethlen:

— Bejelentem, hogy a mentelmi bizottság határozata értelmében a kormány a maga részéről a legteljesebb elégtételt fogja a sértettnek megszerezni. (Helyeslés és taps.)

Ismét Beniczky Ödön.

Ezután Beniczky Ödön bemutatta azt a levelet, amelyet a tartalék-csendőrzászlóalj három tisztjétől kapott. Ebben hazaáruló bitangnak, aljas gazembernek nevezik, (Felkiáltások: Hallatlan!) aki gyáva kutya módjára a mentelmi jog védelme alá bujik és vádolja az első csendőrtartalékzászlóalj tisztjeit. Beniczky kijelentette, hogy felszólalásában korlátozva érzi magát és ezért mindkét esetben bejelenti mentelmi jogának megsértését.

Rassay Károly mindkét esetet nagyon sulyosnak tartja és azt inditványozza, utasitsa a nemzetgyülés a mentelmi bizottságot, hogy 24 órán belül tegyen jelentést az esetről. Az inditványt elfogadja.

Katonai biróság elé!

BUDAPEST. A lapok egyértelmüleg azt irják, hogy báró

Prónay Pál alezredes és három tiszttársa, akik Rakovszky Istvánhoz és Beniczky Ödönhöz a sértő leveleket irták, a katonai biróság elé fognak kerülni.

A dunai konföderáció

(Lengyelország feltételei.)

PRÁGA. Benes cseh külügyminiszter a jövő héten találkozik Piltz lengyel követtel akivel tárgyal a kisantant kérdéseiről. A lengyel kormányhoz közelálló lapok szerint a következő pontokban foglalhatók össze azok a feltételek, amelyekért Lengyelország belép a kisantantba. A kisantant államai ismerjék el a rigai szerződésben megállapitott uj lengyel határokat, Csehország oszlassa fel a területén levő ukrán alakulatokat és utasitsa ki a lengyelellenes agitátorokat, a kisantant támogassa Lengyelország felsősziléziai politikáját és a tesseni területen messzemenő határkiigazitásokat adjon. Csehország garantálja a lengyel kisebbségek jogait. Lengyelország egyik legfőbb feltétele az, hogy Csehország, Magyarország és Ausztria egyesüljön dunai konföderációban, a mely kiegészitené Lengyelország, Olaszország, Románia és Jugoszlávia szövetségét és ezzel egyesülne, hogy Középeurópa békéjét garantálja. Egy lengyel lap azt hangsulyozza, hogy a konföderáció a legfontosabb pontja a lengyel feltételeknek. A cseh lapok egyértelmüen visszautasitják a dunai konföderáció eszméjét.

Az uj adótörvények

Szeptember 25-ikén életbe lépnek.

A Dácia jelentése szerint a pénzügyminiszter tudatta az ország összes pénzügyi hatóságaival, hogy a törvényhozás által elfogadott uj adótörvények 1921. szeptember 25-én életbelépnek. Bucurestiből azt jelentik, hogy Titulescu pénzügyminiszter Sinajába fogja összehivni az összes pénzügyi vezérigazgatókat, hogy az uj adók alkalmazására nézve instrukciókkal lássa el őket. Azután Bucurestibe fogja rendelni az összes nagyromániai pénzügyigazgatókat is és tudomásukra adja az uj adók végrehajtására vonatkozó utasitásokat és határozatokat.

Tizezer per a vasut ellen.

(Októberben kezdődnek a tárgyalások.)

Az aradi vasutigazgatóság mellett müködő jogügyi csoport megszervezésére Aradra jött dr. Breberan Vencel CFR. főfelügyelő a timisoarai (temesvári) vasuti jogügyi osztály vezetője. A CFR. vezérigazgatósága a vasutak jogügyi osztályainak gyökeres átszervezésével végre olyan helyzetet akar teremteni, amelyben a kereskedők ismét bátran szállithassanak bármely nagyértékü árut a vasuton, hogy a vasut felelős legyen a továbbitott áruért, vagyis a vezérigazgatóság maga akarta hatályon kivül helyezni azt a rendeletet, amelyet már régebben kiadott és amely szerint csak a vasuti központnál müködő jogügyi osztály perelhető be. Timisoara (Temesvár) Araddal szemben azért kapta meg az uj vasuti jogügyi osztályt, mert a személyzet javadalmazása költségtöbbletet nem okoz, hisz az ottani jogügyi osztály csak ugyanazokkal az alkalmazottakkal fog rendelkezni, akik már eddig is ott müködtek. A jogügyi osztály szervezésével augusztusban elkészülünk ugy, hogy október havában tárgyalás alá kerül már az a 10.000 per, aminek az elintézése a timisoarai (temesvári) jogügyi osztály és az aradi jogügyi csoport hatáskörébe tartozik.

Irodalom és müvészet.

Caruso meghalt.

A világ leghiresebb énekese: Enrico Caruso, mint egy nápolyi távirat jelenti, Nápolyban hashártyagyulladás következtében 48 éves korában meghalt. A Havas-ügynökség jelentése szerint, Carusó Amerikából azért tért vissza hazájába, hogy pihenjen s az volt a szándéka, hogy ősszel visszatér a newyorki Metropolitan-operához. Caruso 22 éves korában kezdte pályáját. Előbb mechanikus volt Nápolyban. Egy énektanár fedezte fel, tanitani kezdte és csakhamar a világ legnagyobb bel canto énekese lett, akiben a világ az első müvészt bálványozta. Érdekes, hogy Caruso halálhire már többször bejárta a világot, de mindannyiszor megcáfolták. Most azután a komoly és szavahihető Havas-ügynökség jelenti a megmásithatatlan szomoru hiradást Caruso haláláról.

* **A nyári szinkör heti müsora.** Csütörtök: Dolovai nábob leánya, Földes M. bucsuja. Péntek: Raguni hercegnő, operett bemutató. Szombat: Raguni hercegnő. Vasárnap d.u Peleskei nótárius. Este Ranguni hercegnő. Hétfő: Tavasz. Karszemélyzet, zenekar, müszaki személyzet jutalomjátéka. Hoffmann Magda hegedümüvésznő közremüködésével. Sz. Rontay Boriska vendégjátékával. Kedd: Drótostót. Sz. Rontay Boriska vendégfelléptével, kar-, zenekar-, müszaki személyzet jutalomjátéka.

* **Takács Mihály utolsó fellépte** ma este a Troubadour operában lesz. Az aradi szinház operakedvelő közönsége bizonyára nagy számban és szeretettel vesz bucsut a kedvelt tenoristától.

* **Dolovai nábob leánya** péntek este kerül szinre, Tarján Gida szerepében Földes Mihállyal, aki ez előadás keretében bucsuzik az aradi közönségtől.

* **Szombat és vasárnap operettujdonság a nyári szinkörben.** A ranguni hercegnő rendkivül mulattató kedves zenéjü táncos operett bemutatója szombaton este lesz megtartva. A cimszerepet Halmos Mici játsza, mig a többi szerepeket Seregh Marcsa, Sebestyén, Thomay Masa, Mészáros, Selmeczi és Olasz. A darabban előforduló betétszámok Csányi Mátyás, az operettet dirigáló karmester szerzeményei. A darab érdekességei közé tartozik többek közt az is, hogy egyes jelenetek a szinkör nézőterén játszódnak le. A kacagtató nyári operett tele van jobbnál-jobb ötletekkel és trükkökkel, hogy ezek hatás nélkül nem fognak elsiklani, erre biztositék az operettet rendező Jakabffy.

* **Vasárnap este másodszor és szezonzáró előadásul** a Ranguni hercegnő megy.

* **Vasárnap délután a Peleskei nótárius** hires népszinmü kerül mérsékelt helyárakkal szinre.

* **Jegyek az összes előadásokra** a téli szinház jegypénztáránál kaphatók.

MOZI * **„Panda sorsa“ az Apollóban.** Két nap óta roppant siker mellett mutatja be az Apollo a Panda sorsa cimü kiváló társadalmi drámát, amely ugy meséjével, mint kiállitásával általános meglepetést keltett. Az illuziókeltés minden eszközével van megépitve ez a darab, amelynek őszinte sikerét a közremüködő kiváló müvészek nagyban előmozditották. Egy fiatal herceg tanulmányutjáról pihenni falujába megy, ahol szerelmes lesz a falu végtelenül bájos és finom tanitónőjébe és feleségül is veszi. Nem lehet azonban boldog, mert kinzó féltékenység gyötri és állandó gyanusitgalásaival üldözi fiatal nejét. A herceget korábbi betegsége sirba viszi és ekkor a fiatal hercegasszony csak emlékeinek él. Mário fiatal festő szerelmes lesz a hercegasszonyba, aki azonban elutasitja, annyit azonban megenged, hogy lefesse. A reménytelenül szerelmes festő el akarja vetni magától az életet, de a hercegasszony megakadályozza. Közben háboru tört ki és Mário a harctérre megy. A hercegasszony sokat foglalkozik vele gondolatban és szerelmes lesz belé. Mário betegen fekszik egy kórházban, ahol a hercegasszony meglátogatja és megvallja, hogy szereti, de Mário már csak azt állapitja meg, hogy „már késő!“ A megcsalatkozott asszony férje kedvenc virágai közé vonul és eldobja az értéktelen életet. A kitünő kiállitásu drámát csütörtökön utoljára mutatja be az Apolló.

Magyarország és a népszövetség.

PRÁGA. Magyarország kérelmét, hogy felvegyék a népszövetségbe, valamennyi hatalom, elsősorban Olaszország támogatja. Csehország mozgalmat inditott, hogy a kisantant hivatalosan foglaljon állást Magyarország felvétele ellen. Csehszlovák részről ürügyként a királyi puccs állitólagos tervére hivatkoznak és utalnak arra a veszélyre, amely a bécsi és budapesti monarchikus restaurációból Csehországra származnék.

A határmegállapitó bizottságok.

(Megkezdik müködésüket.)

BUDAPEST. A *magyar-csehszlovák* határmegállapitó bizottságba angol részről Carrey alezredest, francia részről Uflar ezredest, olasz részről Tellicelli alezredest, japán részről Suchis őrnagyot, az *Ausztria-Magyarország* közötti határmegállapitó bizottságba angol részről Sraver alezredest, francia részről Jocard őrnagyot, olasz részről Calma őrnagyot, japán részről Yambuchi alezredest, a *magyar-jugoszláv* határmegállapitó bizottságba angol részről Cree alezredest, francia részről Marminia alezredest, olasz részről Vallvasorif ezredest, japán részről Yaragave alezredest, a *magyar-román* határmegállapitó bizottságba angol részről Russel alezredest, francia részről Meurier tábornokot, olasz részről Pavlotti alezredest, japán részről Salo őrnagyot delegálták. A szakbizottságok részben már megalakultak, részben most vannak alakulóban. A bizottsági tagok már találkoztak a magyar bizottsági tagokkal. Müködésüket a határokon még nem kezdték meg. Székhelyük nem Budapesten lesz, hanem a megalakulás után egyenesen a határokra utaznak, ahol a magyar bizottsági tagokkal együtt a legközelebbi időben megkezdik a határmegállapitó munkálatokat.

LEGUJABB.

Csépléstől kigyulladt község.

SOPRON. Horvátzsidány község teljesen leégett. A házak romjai között három megszenesedett holttestet találtak. A tüzvésznek még több áldozata is van. A község egész termése elpusztult. A tüz ugy keletkezett, hogy az egyik kazal cséplés közben kigyulladt és a szél a szikrákat a házakra sodorta.

Kigyulladt a vogézi temető.

PÁRIS. A vogézi harcok nagy temetője a nagy szárazság következtében kigyulladt. Wattweilertől egész Hermansveilerkopfig az erdők lángban állanak.

A királyi pár Párisban.

(Megtekintette Napoleon sirját.)

Páris. Hivatalosan jelentik: Szombaton reggel érkezett Őfelsége Ferdinánd király és Őfelsége Mária királyné Párisba. Az uton igen sokat szenvedtek a hőségtől a mely árnyékban 40 fok Celsiust mutatott. Inkognitoban utaztak s azért a pályaudvaron hivatalos fogadtatás nem volt. Szombaton este Őfelsége a király uniformisban a Párisban időző összes román tisztek kiséretében koszorut helyezett az ismeretlen katonák sirjára. Később a Bois de Boulogneban hosszabb sétát tett. Vasárnap délután meglátogatta a rokkantak palotáját, Napoleon sirját, majd a román követségén rendezett teán vett részt. Őfelségét a királyt és Őfelségét a királynét mindenütt lelkesen ünnepelték

Elfogták a Neptun tolvajait.

(Két nő fosztogatta a kabinokat.)

Nagy szenzációja volt ma a Neptunfürdőnek: elfogták a kabinok tolvajait. Többször foglalkozott az Aradi Közlöny azzal, hogy általános a panasz a Neptun-fürdő női osztályán a lopások miatt. Vatian és Köhler detektivek már régebben figyelték a kabinokat. Ma délután észrevették, hogy az egyik kabinból egy kis pálcával nyulnak át a másikba az elválasztó deszka alatt. Megvárták, mig az illetők felöltöznek. Két nő jött ki a kabinból. Vatian igazolásra szólitotta fel őket. Az egyik Gelcs Erzsébet, a másik Grabics Elza. Eleinte mindent tagadtak, de amikor ruhájuk alatt több hiányzó holmit találtak, bevallották bünüket.

— Nem sokat vittünk el, mondották. Csak néhány fehérnemüt.

A Neptunban hamar hire terjedt a tolvajok elfogásának. Csakhamar fürdőkosztümös tömeg velte körül őket.

— Adja vissza a cipőmet, mondta egy fekete trikós kis leány. — Hát az én harisnyáimmal mi lesz?— Hová dugtad az ingemet? Hasonló kérdésekkel árasztották el a két bünöst. Dragiciu detektivfőnök vetett véget a kérdezősködésnek és kiadta a rendeletet, hogy kisérjék őket a rendőrség fogdájába. A fürdő tolvajai ellen megindul az eljárás.

Borzalmas gyilkosság a Rácvárosban.

— Egy napig a halottal egy szobában. — Egy fodrásznő nyolc fejszecsapással megölte szeretőjét.)

Borzalmas kegyetlenséggel vég rehajtott gyilkosság történt kedden reggel hat órakor a Str. Tribunal Axente (Damjanics utca) 5. sz. alatti átjáróházban, amelynek egyik kapuja a Hal-térre nyilik. *Az Aradi Közlöny munkatársa eddig ki nem deritett szenzációs részleteket tudott meg a bestiális gyilkosságról, amelyet Berár* Rozália fodrásznő követett el. A gyilkosságról a következő részletes tudósitást adjuk:

Holttest a járdán.

Orgovics rendőrtisztviselő az éjjel fél tizenkét órakor a Hal-téren sétálva belebotlott valamibe. Először azt hitte, hogy egy részeg ember fekszik a földön, de amikor lehajolt, megdöbbenve látta, hogy *egy vérbe fagyott holttest fekszik a járdán.* Azonnal telefonált a rendőrségre, ahonnét néhány perc mulva kijött a helyszinre dr. *Kabdebó* György ügyeletes rendőrorvos, *Dragiciu* detektivfőnök, *Rasztig* csoportvezető detektiv és *Perényi* ügyeletes rendőrfogalmazó. A nyomozás meglepő eredménnyel járt. Megállapitották, hogy a gyilkos *nyolc fejszecsapással* ölte meg áldozatát, akinek féllába amputálva volt és teljesen mezitelenül kihuzta az utcára. Ráteritett egy fehér nadrágot, egy sárga inget és egy lila övet. Ezzel olyan szinben akarta feltüntetni a dolgot, mintha az utcán támadtak volna rá azzal a szándékkal, hogy kirabolják. A rendőrség emberei percekig tanácstalanul álltak a holttest körül. A kis kézi villanylámpák fénye kisértetiesen csillant vissza a meggyilkolt összeroncsolt fején. Dragiciu detektivfőnök egyszerre vérnyomokat fedezett fel a járdán. Azonnal kiadta egyik emberének a parancsot, hogy óvatosan menjen a nyomok után. A holttesttől körülbelül 18 lépésre egy Hal-téri ház kapujában tünt el a véres csik. A rendőrség csodálkozva konstatálta, hogy a ház kapuja nyitva van. Felkeltettek egy lakót és megkérdezték tőle, hogy lakik-e a házban egy féllábu ember? A lakók felvilágositották a rendőrséget, hogy a házban nem lakik féllábu ember, de gyakran szokott látogatóba jönni egy *Kugler* József nevü mülábu fia talember *Berár* Rozália fodrásznőhöz.

Berár Rozália a gyilkos.

Berár-Rozáliának közvetlenül a kapubejárat mellett van a lakása. A lakásba a konyhán keresztül lehet bejutni. A rendőrség emberei bekopogtak az üveges konyhaajtón, ahonnan halvány gyertyafény világitott elő. Berár Rozália nem akart ajtót nyitni s csak akkor nyitott ajtót, mikor Rasztig feszegetni kezdte a zárat. Álmos nemtörődöm séggel méltatlankodott, hogy miért háborgatják éjjeli nyugalmát. Az egyik rendőrtisztviselő kijelentette, hogy a ház előtt szerencsétlenség történt és azt akarják, hogy ő is nézze meg a hullát. Berár Rozália nyugodtan engedelmeskedett a kérésnek, csak előbb egy kendőt keritett a nyakába. A holttest még mindig ott feküdt előbbi helyén. Két fegyveres rendőr őrizte és távoltartotta tőle a kávéházakból hazatérő embereket. Berár Rozália nem akart a holttestre nézni. Perényi rendőrfogalmazó felliivta, hogy nézze meg jól a holttestet, hogy nem ismeri-e? Berár Rozália ránézett, de még mielőtt a félhomályban kivehette volna az áldozat arcvonásait, máris felkiáltott:

— Hiszen ez Kugler József! Az öccsével összeveszett, biztosan ő ölte meg!

Dragiciu detektivfőnök ebben a pillanatban a villanylámpák fényében észrevette, hogy *Berár Rozáliának véres a keze.* Felelősségre vonta érte. Berár Rozália látható izgalommal védekezett:

— Semmi kérem, a szobát festegettem. És hirtelen mozdulattal *kezét a szájához emelte és lenyalta róla a megaludt emberi vért.* Ezalatt a házban maradt rendőrtisztek bementek Berár Rozália szobájába, ahol borzalmas látvány tárult eléjük. *A pamlag, a föld, a padló telve volt aludt vérrel és hus cafatokkal.* A földön egy veder viz és az ablakdeszkán egy véres rongy volt. Berár Rozália ugylátszik, fel akarta mosni a gyilkosság szörnyü maradványait. Közben megérkezett a helyszinére *Kugler* József testvéröccse, aki kétségbeesetten értesült bátyja rettenetes haláláról. Kiderült, hogy a fiu nem tartózkodott a házban és nem is tudott a gyilkosságról.

A gyilkos bevallja tettét.

Berár Rozáliát szembesitették a fiatal Kuglerrel, aki szemébe mondotta neki, hogy *ő a gyilkos.* Berár Rozália most már látta, hogy minden tagadás hiábavaló és töredelmesen beismerte a gyilkosságot. Berár Rozáliát kocsira ültették és bevitték a rendőrségre. Mikor felszállott a kocsira, hisztérikus nevetéssel nézett szét. A vallatás során elmondotta Berár Rozália, hogy Kugler, akivel hét hónap óta közös háztartásban élt, neki 25 ezer leijjel tartozik és azt tegnap reggel, amikor felébredtek, visszakövetelte. Ezért Kugler őt háromszor pofonverte.

— Csak még annyit tudok — mondotta a legnyugodtabb hangon — hogy felháborodásomban a konyhába szaladtam és *az ott lévő fejszét megragadva fejére suitottam Kuglernek, Hogy hányszor ütöttem rá, arra már nem emlékszem, mert elvesztettem az eszemet.*

Ma délelőtt tiz órakor ismét kihallgatták Berár Rozáliát. Szuronyos rendőr kisérte fel a börtönből. Alacsony, kövér nő, őszbevegyült zsiros haja kuszáltan lóg szemébe. Vastag érzéki ajkai és apró pislogó szemei első pillanatban a sulyos hisztéria és az exaltáltság jelét mutatja.

Megdöbbentő nyugodtsággal válaszolt a kérdésekre. Mégegyszer elpanaszolta, hogy Kugler ahelyett, hogy keresett volna, még az ő pénzét is elköltötte. Nem törődött vele, mikor Kugler egymásután ruhákat meg biciklit vásárolt, de mikor rájött arra, hogy az ő pénzén idegen nőket tart el, nagyon megharagudott rá.

Mit mond a gyilkos.

Ott ül a gyilkos asszony a detektiv szobában. 42 évesnek mondotta magát, de legalább ötvennek látszik. Az átvirrasztott éjszaka szarka-lábai feketednek homlokán. Ujján még ekkor is látszottak a megbarnult vérnyomok. *Dragiciu* detektivfőnök felhivására részletesen elmondotta a gyilkosság eddig még ismeretlen részleteit.

— Reggel hat órakor ütöttem agyon. Künn már világos volt. Első percben arra gondoltam, hogy a Marosba dobom, mert a napról-napra előforduló balesetek feltétlenül elterelik a gyanut rólam. Kénytelen voltam megvárni az estét. *Együtt töltöttem a hullával az egész napot.* Az ablakból figyeltem, hogy mikor csendesedik el a ház. Tizenegy óra után minden lakónál csend volt. Megfogtam a holttest kezeit és lehuzva a pamlagról végigvonszoltam a kapu alatt. Nehéz volt és a hideg kezek minduntalan kicsusztak markomból. Végső erőmet megfeszitve vonszoltam tovább. Mikor meggyőződtem, hogy az utca is üres, kihuztam a hullát és a kaput betettem. Amint a Hal-térre értem a holttesttel, lépéseket hallottam. Megrémülve hallgatózni kezdtem és egy férfi meg egy nő nevetgélését hallottam a zsidó templom háta mögül. Rohanni kezdtem. A hullával tovább nem törődtem és minden gondolatom csak a körül forgott, hogy életemet megmentsem. Mikor tekintetem a földre esett, észrevettem, hogy számitásom csalt, mert a már megaludt vér elmázolódott a földön. Hazaszaladtam, hogy vizes rongyot hozok és eltávolitom lakásom felé vezető nyomokat. De már nem volt rá időm, mert alig néhány perc mulva megérkeztek a rendőr urak.

Előre megfontolt szándék.

Az *Aradi Közlöny* munkatársa ellátogatott a gyilkosság szinhelyére. A Str. Tribunal Axente (Damjanich-utca) 5 .számu ház széles, sárgakeritéses ház. Keskeny hosszu udvarban aludt vér fojtogató szaga érzik. A lakók tárgyalják az eseményeket. Szines fantáziájukban megsokszorozódtak a gyilkosság részletei. Mikor munkatársunk megjelent az udvarban, valamennyien körülvették és látható készséggel feleltek kérdéseire. A válaszokból olyan részleteket tudtunk meg, amelyekből határozottan meg lehet állapitani, hogy Berár Rozália *a gyilkosságot előre megfontolt szándékkal követte el.* Kugler József már két hete nem élt együtt Berár Rozáliával. Már nem az első eset, hogy elhagyta, de a már öregedő fodrásznő igéretei mindig visszacsalogatták a huszonhét esztendős fiatalembert. Kugler Józsefnek ugyanabban a házban volt cipészmühelye. Amikor elhatározta, hogy végleg szakit Berár Rozáliával, eladta mühelyét, hogy ne kelljen vele egy házban lenni. Berár Rozália több izben megfogta az utcán Kuglert és könyörgött neki, hogy térjen vissza. Tegnapelőtt délután üzent Kuglernek, hogy jöjjön el hozzá, mert cipőt akar csináltatni. Kugler elment. Azóta nem látták. Teljesen kizártnak tartják a lakók, hogy Kugler ébren lett volna akkor, amikor Berár Rozália meggyilkolta. A fodrásznő lakásától három lépésre lakik egy családos kereskedő. Minden reggel, igy tegnap is már fél ötkor felkeltek és a kinyitott ajtón és ablakon keresztül feltétlenül meghallották volna a veszekedést. Valószinü az, hogy Berár Rozália *alvó állapotban gyilkolta meg volt szeretőjét.* Kugler sógora elmondotta munkatársunknak, hogy valószinünek tartja azt, hogy Berár Rozália *altató szert adott áldozatának,* mert az ideges természetü Kugler a legkisebb neszre is felijedt álmából.

„Azért öltem meg, mert szerettem"

Az aradi államrendőrség ma délelőtt sikerrel befejezte a nyomozást és az iratokat áttette a vizsgálóbiróhoz. Berár Rozáliát pedig átkisérte az ügyészség fogházába, ahol a gyilkos asszonyt külön cellában helyezték el. Berár Rozália ott ült a fegyveres őrök között a vizsgálóbiró előszobájában. Már megunta a sok vallatást és elfásult a sok kérdezgetéstől. Munkatársunk beszélgetést kezdett vele. Érdeklődve nézett fel:

— Persze engem is kitesznek az ujságba. Ismerem már én az ilyet. Irja meg az ur, hogy *azért öltem meg Kugler Józsefet, mert szerettem.* Sok regényt olvastam már, tudom én, hogy mi az élet. Megcsalt a gazember és ha élne, *most sem sajnálnám megölni.*

Csodálatos ösztöne megérezte, hogy itt a vizsgálóbiró előtt már nem lesz jó pénzbeli vonatkozásokat tenni a vallomásába. A féltékenység mindenesetre enyhitő körülmény. Ma délután megjelent *Sommer* Nándor vizsgálóbiró előtt

Kugler József nővére és sógora. Kérték a vizsgálóbirót, adjon enge délyt, hogy megtekinthessék Kugler hulláját. Sommer Nándor felszólitotta őket, amennyiben akarják látni meggyilkolt rokonukat, holnap délelőtt fél tizenkettőkor a boncolás kezdete előtt a hivatalos személyek jelenlétében megtekinthetik. A boncolásnak tulajdonképen ma kellet volna megtörténie, de az összes hatósági orvosok másutt voltak elfoglalva.

A vizsgálóbiróságon elmondotta Kugler József nővére, hogy Berár Rozália valószinüleg azt gondolta, hogy Kugler Józsefnek pénze van és azt akarta tőle elvenni. Kugler azonban pénzét már régebben kölcsönadta *Mezey* éjjeli mulatóhely tulajdonosnak, akitől kamatokat kapott és abból élt.

El Poroszországtól!

(A bajorok közelednek a franciákhoz.)

MÜNCHEN. A bajor királypárt legutóbbi ülésén a következő irányelveket állapitotta meg: Az egyetlen mentség az, hogy *Bajorország elszakadjon Poroszországtól* és Franciaországhoz csatlakozzék. Franciaországtól mindent el lehet érni, ha az uj királysággal éket vernek a porosz politikába. A jövendőbeli bajor király *Rupprecht* herceg, aki személyével kezeskedik mindenért. Az uj bajor királyság népkirályság lesz, a melyben az élelmiszerek ára 50, a szén ára 30 százalékkal csökken.

Hüttner adott szava

(Hadjárat egyhébb itéletért.)

BUDAPEST. A Tisza per tegnapi főtárgyalásán folytatták dr. *Ulain* Ferenc kihallgatását. Elmondta, Vándor Mihály ügyvédtől hallotta, amint Kányi ujságiró mondotta: „A sajtó azért védelmezi Friedrichet, mert csak rajta keresztül menthető meg a perben szereplő két ujságiró. Hallgatólagos megállapodás van az ujságirók között, hogy Friedrichet támogatják.“ Ezután bemutatta Hüttner levelét, amelyet néhány héttel ezelőtt irt neki. Ebben arra hivatkozik, hogy adott szavát betartotta, most Ulainon a sor, hogy igéretét beváltsa és a menyasszonyáról gondoskodjék. „Hivatkozom — irja levelében Hüttner — Sztupka őr nagyra és Paksyra, hogy én adott szavamat betartottam és adatokat szolgáltattam. Szvaimért helyt áll tam. Az adott anyaggal fényt vetithetnek az ügyre. Most önön a sor, hogy adott szavát beváltsa. Akkor kiszolgáltatom tárgyi bizonyitékaimat is, amelyeket mindaddig nem adhatok ki kezemből, mig igéretüket nem váltották be.“

Hüttner levele megrázó hatással volt rá. Azt hitte, hogy vallomása elfogadható, hiszen aktiv tiszt volt, egy huszárezredes fia és disztingvált uriember. Amikor leve lében annyi képtelen hazugságot irt, megdöbbentem, mondotta Ulain. Az a meggyőződésem támadt, hogy homokra került az egész ügy. Később *Lengyel* Zoltán elmondotta nekem, hogy Sztanykovszkynál és Hüttnernél járt a fogházban. Ezek azt hangoztatták Lengyel Zoltán előtt, hogy más büntetést helyeztek kilátásba. A haditörvényszék itélete sokkal sulyosabb. Igy azután a levelet már meg lehetett érteni, mert az nem volt más, mint hadjárat kezdete enyhébb itéletért. *Gadó* elnök Hüttnerhez a levélre nézve kérdéseket intézett, de Hüttner minden kérdésre megtagadta a választ.

Maximálták a mosódákat

(A vegytisztitás és mosás uj árai).

Dr. Nedeleu Miklós helyettes polgármester törvényrendeletben gyökerező jogánál fogva a mosó- és vasaló intézetek által használt anyagok árainak és egyéb költségeknek figyelembe vételével a vegytisztitása, továbbá fehérnemü mosás és vasalási árakat a következőkben állapitotta meg:

I. Vegytisztitás: 1 mosóöltöny tisztitása vasalása 23—25 leu, 1 gyapjuöltöny tisztitása vasalása 30—35 leu, 1 zsakett tisztitása vasalása 40 leu, sötét nadrág tisztitása vasalása 12—15 leu, 1 tenisz nadrág (crém) tisztitása vasalása 20 leu, 1 női alj sima sötét tisztitása vasalása 15—20 leu, 1 női alj világos tisztitása vasalása 30—35 leu, 1 pongyola sima tisztitása vasalása 30 leu, 1 szövet bluz sima tisztitása vasalása 30 leu, 1 női kosztüm sima tisztitása vasalása 30—50 leu. Diszes ruhák megfelelően drágábbak:

II. A fehérnemüek mosási és és vasalási árai: 1 drb. Gallér mosás tisztitás, vasalás 1·80, 1 drb. dupla gallér, mosás tisztitás, vasalása 1·20, 1 drb. kézelő (félpár) tisztitása, vasalása 1 leu, 1 drb. ingmell tisztitása, vasalása 2·50, 1 drb. férfi ing, mosás és vasalás (keményit. nél.) 2·50, 1 drb. férfi sima ing mosás és és vasalás keményitve 3·50, 1 drb. férfi redőnyös mosás és vasalás 4 leu, 1 drb. kézelős férfi ing mosás és vasalás 5 leu, 1 drb. férfi ing vasalás (mosás nélkül) 2·50, 1 drb. férfi háló ing mosás, tisztitás, vasalás 2·50, 1 drb. férfi alsó nadrág mosás, tisztitás, vasalás 2 leu, 1 drb. harisnya mosás, tisztitás, vasalás 20 bani, 1 drb. férfi zsebkendő mosás, tisztitás, vasalás, 40 bani, 1 drb. törölköző mosás, tisztitás, vasalás 1 leu, 1 drb. törlőruha mosás, tisztitás, vasalás 1 leu, 1 drb. női ing egyszerü sima mosás tisztitás vasalás 2·50, 1 drb női alsó nadrág egyszerü sima mosás, tisztitáa, vasalás 2 leu, 1 drb. asztalteritő 6 személyes mosva, tisztitva, vas 4 leu, 1 drb. asztalteritő 8—10 személyes mosva tiszt., vas. 6 leu, 1 drb. asztalkendő mosva tiszt., vas. 1 leu, 1 drb. kávéskendő mosva tiszt., vasalva 50 bani, 1 drb. paplanlepedő sima mosva tiszt., vas. 4 leu, 1 drb. ágylepedő mosva tiszt., vas, 2 leu, 1 drb. dunyhahuzat mosva tiszt., vas. 4 leu, 1 drb. párnahuzat sima mosva tiszt., vas. 2·50.

III. Ingekre vonatkozó megállapodás: 1 drb. ing mosás 1 leu 1 drb. ing kidolgozása megfelel 1 gallér és két kézelő kidolgozásának 3 leu. Összesen: 4 leu.

Kötelezem egyuttal az összes vegytisztitókat és mosóintézet tulajdonosokat, hogy ezen megállapitott árak jegyzékét üzlethelyiségeikben első sorban román, másodsorban saját anyanyelvükön kifüggesszék. Figyelmezteti végül az összes vagytisztitókat és mosóintézet tulajdonosokat, valamint a közöns éget is, hogy ezen maximált árak be nem tartása kihágás s hogy a kihágókkal szemben a legszigorubb megtorlást fogják alkalmazni.

A határvonatok.

(A bucurestii központ nem hagyta jóvá az uj menetrendet.)

Az aradi vasutigazgatóság a határvonatok részére augusztus 3-tól kezdve uj menetrendet dolgozott ki, amely a bucurestii vezérigazgatóság által elkészitett általános és a helyi viszonyokkal nem törődő a menetrendtől eltérőleg ugy inditja a határvonatokat, hogy azok egyrészt Aradon a Timisoara (Temesvár) és a Teuis (Tövis) felől, másrészt Lőkösházán a Budapest felől jövő személyvonatokhoz közvetlen csatlakozást kapjanak. A vasutigazgatóság ezt a menetrendet jóváhagyás végett felküldte a bucurestii vezérigazgatósághoz, amely a ma megjött válasza szerint nem hagyta jóvá az aradi vasutigazgatóság által elkészitett menetrendet és a határvonatokra nézve is a nagy menetrendtáblázatban előirt indulási időket teszi kötelezővé.

A szinházi adó.

(Az aradi szintársulat nem fizeti.)

A kultuszminiszterium nemrég rendeletileg közölte az aradmegyei prefekturával, hogy azok az erdélyi szintársulatok, amelyeknek min den egyes tagja román állampolgár, mentesek maradnak a tiz százalékos „Taxa de Teatru“, állami szinházdij fizetése alól. A rendelet értelmében a megyei prefektura fel szólitotta az aradi városi szinházat kimutatási táblázat elkészitésére, amely a társulat tagjainak állampolgárságát volt hivatva feltüntetni. Az aradmegyei prefektura megküldte a kimutatást a bucurestii kultuszminiszteriumhoz. E kimutatás szerint az aradi szintársulat tagjai a Budapestre távozó szinészek kivételével román állampolgárok. A beküldött felterjesztésre ma jött a szinészeti főfelügyelőségtől leirat, amely a szinházdij alól felmentett erdélyi szintársulatok neveit közli le. A táblázatban *Róna* Dezső aradi szintársulata is szerepel.

HIREK.

Szerbia kiadta a magyar kommunistákat

BUDAPEST. Szabadkáról Budapestre toloncolták Kalmár Jenő betegsegélyző pénztári igazgatót, Garbai Sándor volt népbiztos titkárát. Kalmár Jenőnét, Kalmár Imre orvostanhallgatót, Scheer Illés fogtechnikust, er. Bódi Mihály gimnáziumi tanárt, Vértes Árpád magántisztviselőt, Törzs Gyula Máv. felügyelőt, Nagy Dániel tanitót, Dénes József irnokot, Baranyai Károly kereskedőt, Weisz Dezső magántisztviselőt, Schächter Miksa kereskedőt, Rotschild Pál technikust és Szaulich Antalt, a Bácsmegyei Ujság szerkesztőjét. Valamennyi kommunista. A budapesti pályaudvaron letartóztatták őket. Ez az első eset, hogy az utódállamok egyike kiadja Magyarországnak a körözött magyar kommunistákat. A szabadkai rendőrfőkapitány táviratában valamennyit veszedelmes kommunistának mondja. Kalmár a proletárdiktatura alatt titkára volt Garbai Sándornak és a miniszterelnökségen államtitkárnak megfelelő hatáskört töltött be. Szabadkán Kalmár lakásán gyültek össze éjszakánként a kommunisták. Kalmár különben összeköttetést tartott fenn a külföldi kommunistákkal és a bécsi emigránsokkal. Budapestre még ujabb kommunista szállitmányt várnak. A kitoloncolt kommunistákat az ügyészség fogházában helyezték el.

— **Te Deum.** A prefektura hivatalosan közli: Őfensége Mária királyné augusztus 4-én névünnepe alkalmából az összes aradi és megyei templomokban Te Deum tartandó. Az aradi gör. kel. román székegyházban holnap délelőtt tiz órakor tartják meg az ünnepi istentiszteletet, amelyen a hatóságok is résztvesznek. Az összes gyárak és üzletek az egész nap folyamán nyitva tartandó.

— **Megegyezés a sinnfeinekkel.** *London.* A sinnfeinek elfogadták az angol kormány ajánlatát s igy létrejött a megegyezés.

— **Károly exkirály Luxemburgban.** *Bécs.* Diplomáciai körökből eredő hiradás szerint Károly exkirály Luxemburgban szándékozik megtelepedni.

— **Csaló tőzsdebizományosok.** Budapest. Frei Gyula és Angó József tőzsdebizományosokat a rendőrség letartóztatta a Hoffmann Testvérek borkereskedő cég panaszára. A tőzsdebizományosok a cégtől nagy összeget vettek át, amellyel nem számoltak el, vagyonukat pedig átiratták a Kende és Társa cégre.

Mindennemü porcellánt, ezüstöt, szőnyeget és lakásberendezést vesz és elad Salon Artistipne Bul Regina Maria (Andrássy-tér) 20. sz.

— **Pályázat.** A polgármester közhirré teszi, hogy a Mircea herceg nevét viselő városi alapitványi gyermekkórháznál lemészelbeni élelmezéssel és lakással, valamint ezenfelül havonként 250 leiel dijazott nem rendszeresitett, ideiglenes élelmezési tiszti állás azonnali betöltés alá kerül. Felhivja mindazokat, kik az állást elnyerni óhajtják s ugy a román, mint a magyar nyelvet szóban és irásban is birják, hogy 3 napon belül az állás elnyerése iránti kérvényeiket a polgármesteri hivatalnál lehetőleg személyesen nyujtsák be és csatolják kérvényükhöz képzettségüket, valamint eddigi szolgálataikat igazoló okmányaikat is.

— **Budapesten emelkedett a sertéshus ára.** *Budapest.* A sertészsir ára 120 koronára emelkedett. A sertéscomb kilója 84—90 korona, a karajé pedig 100—110 korona.

— **Hirdetmény.** Közhirré tétetik, hogy mindazon hadirokkantak, árvák és özvegyek, kik 75% kedvezményü arcképes igazolványok a CFR-, SMR- és NFR.-en való utazásokhoz birtokába jutni óhatanak, jelentkezhetnek minden nap (vasár- és ünnepnapok kivételével) 11—12 között az aradi várban a Cercul de Recrutare Biroul Pensiilor si al Oficiului Judetean I. O. V. Arad a következő okmányokkal: Hadirokkantak: Egy román nyelven irt kérvény ellátva 1 leies okmány, 10 bani ajutor (segély) és 25 bani timbru de asistenta bélyegekkel, melyhez hozzá kell csatolni a rokkant igazolványnak (Bilet de Reforma) hiteles másolatát. Ezenkivül magával tartozik hozni az eredeti rokkant igazolványt is. Özvegyek: Egy román nyelven irt kérvény, ellátva 1 leies okmány, 10 bani ajutor, 25 bani asistenta bélyegekkel, melyhez hozzá csatolni tartoznak: a) Férjének halotti anyakönyvi kivonatát, b) nyugdijkönyv hitelesitett másolatát, vagy bármilyen más okmányt, amelyből kitünik, hogy tényleg hadiözvegy, c) az özvegy fényképe. Hadiárvák: Egy román nyelven irt kérvény, ellátva 1 leies okmány, 10 bani ajutor és 25 bani asistenta bélyegekkel, ezen kérvényhez hozzá kell csatolniok: a) Az atyjuk halotti anyakönyvi kivonatát, b) saját születési anyakönyvi kivonatát, c) a hadiárva saját fényképe. Minden kérvényhez hozzá kell csatolni a törvényszerüen előirt fényképet 8—12 cm., valamint az igazolvány dijat 4 (négy) leit. A hadiözvegyek elvesztik ezen kedvezményt, ha ujra férjhez mennek, a hadiárvák pedig, ha elérték 21 évi életkorukat, azaz mikór nagykoruak lesznek. Az Aradi Hadkiegészitő Parancsnokság parancsnoka, valamint az Aradvármegyei hadirokkantak, árvák és özvegyek hivatalának igazgatója: I. Georgescu s. k., ezredes.

— **Köszönetnyilvánitás. Az aradi állomáson rekedt repatriáltak ezuton mondanak köszönetet Thau Mór vállalkozónak, aki 15 repatriált, sok gyermekes családnak 32 kiló kenyeret adományozott.**

— **Büntetik a valutásokat.** Ma délben tárgyalta le az utolsó valutakereskedő ügyét az aradi királyi pénzügyigazgatóság. Az államrendőrség annak idején a Városi kávéházban razziát rendezett és az ott valutázáson kapott egyének nevét felterjesztette a pénzügyigazgatósághoz. A nagyvalutások legtöbbnyire megmenekültek a büntetés alól, mert szabályszerü iparengedélyleyl rendelkeznek. Az iparengedéllyel nem rendelkező, számszerint huszonöt egyénnek büntetését 50—1500 lei-ig állapitották meg.

LEGUJABB.

Az antant követeli a magyar háborus bünösöket.

BUDAPEST. A Budapesti Hirlap értesülése szerint, rendkivül minisztertanács foglalkozott az antant ama követelésével, hogy a jóvátétellel kapcsolatban, németországi példára, egyes, a háboruban nagyobb szerepet játszott politikusokat és katonákat vonjanak felelősségre. Magyar politikai körökben sok szóbeszédre adott alkalmat ez a jelentés és arra mutatnak rá, hogy a magyar kormány ezt a követelést nem teljesitheti.

Prónayék a mentelmi bizottság előtt.

BUDAPEST. A magyar nemzetgyülés mentelmi bizottságának ülésén ma déli féltizenkét órakor megjelentek kihallgatás végett báró Prónay Pál alezredes, Renzenberg és Makay századosok és Molnár főhadnagy. A bizottság először Prónay alezredest hallgatta ki.

Kiket vesz át Magyarország?

(Repatriált családtagok utazhatnak.

A MÁV. budapesti igazgatósága táviratilag arról értesitette ma az aradi üzletvezetőséget, hogy a már régebben Magyarországbà repatriált családfők családtagjait, kiknek a lakásinség miatt nem állott módjukban, hogy a családfővel Magyarországba menhessenek és akiknek a családfőjük Magyarországon szolgálatot teljesit, *Magyarország a jövőben átveszi.* A családfőnek a budapesti menekültügyi hivatal által kiállitott igazolványt kell elküldeni a lőköházai forgalmi főnökséghez és a kiállitott igazolvány szerint a nevezettek Magyarországon elhelyezhetők. A MÁV. ezeket a repatriáltakat át fogja venni. Az aradi vasutigazgatóság a táviratról szolgálatilag értesitette az érdekelt forgalmi főnökségeket. Vatianu Aurél, a repatriáló hivatal főnöke felhivja azokat a családokat, amelyek távozni akarnak, hogy a torlódás elkerülése végett haladéktalanul jelentkezzenek.

„Gyáva, aljas hazaáruló!"

(Lovagias eljárásnak nincs helye.)

BUDAPEST. Beniczky Ödön magyar nemzetgyülési képviselő az ujságirók előtt felolvasta azt a levelet, amelyben Makay Imre és Ranzenberg századosok, továbbá Molnár főhadnagy gyáva, aljas hazaáruló, csirkefogónak nevezi őt azért, hogy a mentelmi jog mögé bujva megtagadja az elégtételadást. Beniczky a levelet elintézés végett átadta Windischgraetz Lajos hercegnek és Szilágyi Lajosnak, akik levelet intéztek Beniczkyhez, amelyben kijelentik, hogy az ügyet törvényszéki vagy katonai becsületügyi eljárás alá tartozónak tartják, ellenben lovagias eljárásra nem alkalmasnak és ezért nem is vállalják a megbizatást. Rakovszky István mentelmi jogának sérelme az, hogy báró Prónay Pál alezredestől levelet kapott, amelyben Prónay elelősségre vonja őt azért, mert Beniczkyt ismert felszólalásai alkalmával nem utasitotta rendre.

Az aradi filharmonikusok a bucuresti müvészkongresszuson.

A királyi pár koronázásának Bucurestiben való megünneplése alkalmával szeptember havában müvészkongresszus lesz Bucurestiben. A megtartandó kongresszus részleteiről Goga Octavian kultuszminiszter ma táviratilag értesitette az aradvármegyei prefekurát. A kultuszminiszter elsősorban felhivja az ország összes müvészeit, hogy a Romániában első izben megtartandó müvészkongresszuson minél intenzivebben vegyenek részt. Egy-egy városból minden müvészeti ág két képviselőt jelöl ki, akik beküldve cimüket a szépmüvészeti miniszterium keretében müködő müvészeti kongresszus irodájához, megfogják kapni a kultuszminiszter meghivását. A kongresszuson résztvevők 75 százalékos menetdijkedvezményben részesülnek. Legkésőbb aug. hó 10-ig tudatni kell a kongresszust rendező irodával a résztvevők nevét és cimét. A kongresszuson elsősorban a bucuresti és a cluji (kolozsvári) operatársulatok, a bucuresti, a jassii, a cluji (kolozsvári), a brasovi (brassói), a sibiui (szebeni) és az aradi filharmonikus egyesületek képviselőinek kell megjelenni. Ezenkivül az ország nagyobb énekkarai is meghivást kapnak a kongresszusra. A kultuszminiszter rendelete felszólitja végül a központi szervező bizottságokat, hogy válasszák ki a vidék legjobb cigányzenekarait, amelyek az illető vidék népviseletébe öltözve, speciális helyi népdalokat játszanak.

Popovics Milánt átadják a magyar hatóságoknak

(Rejtély a lágymányosi hőttest körül.)

Megirta az Aradi Közlöny, hogy a lágymányosi gyilkosság ügyében Budapesten vezetett nyomozás téves uton halad, mert az állitólagos Popovics Milán holtteste mindenkié lehet, csak Popovicsé nem. Ugyanis Popovics a gyilkosság napján Cséfán tartózkodott és hiteles tanuk szerint Nagyszalontára ment munkát keresni. Hogy mit csinált Popovics egy hónap alatt, azt nem tudják, annyi azonban bizonyos, hogy Biharmegyében tartózkodott. A napokban Oradea-marén (Nagyváradon) járt és jelentkezett a rendőrség bünügyi osztályának főnökénél, akinek elmondotta, hogy nem olvas lapokat, nem tudta, hogy keresik. Belényes mellett egy erdő vállalatnál volt alkamazásban és csak most értesült arról, hogy barátját, Kovács Sándort letartóztatták. Kérte a rendőrséget, hogy irjanak át a budapesti rendőrséghez barátja szabadon bocsájtása érdekében. Elmondotta, hogy Kovács legjobb barátja volt, aki tényleg beteges hajlamu ember, de nem annyira, hogy gyilkosságra vetemedjék. Kijelentette még Popovics, hogy barátja érdekében Budapestre akar utazni, hogy azt kiszabaditsa kellemetlen helyzetéből. A rendőrségen jegyzőkönyvet vettek fel a kihallgatásról, amelyet felterjesztenek a rendőrigazgatósághoz, hogy azt a külügyminiszterium utján juttassa el a magyar hatóságokhoz. Oradeamarei (nagyváradi) tudósitónk jelentése alapján azt is közölhetjük, hogy Popovics Milánt a budapesti rendőrség megkeresésére áladják a magyar hatóságoknak. A napokban pesti detektivek jönnek Oradeamarera (Nagyváradra) a nyomozás lefolytatása végett. Kovács még letartóztatásban van és ha a lágymányosi hulla nem is Popovics de annak megölésével továbbra is ő gyanusitható. A pesti detektivek most a hulla aghoszkálását illetőleg folytatnak nyomozást, amiben Popovicstól várnak felvilágositást.

Közgazdaság.

A valutapiac.

Augusztus 3. *Zürichi nyitás:* Berlin 740, New-York 609, Milano 2580, Prága 755, Budapest 150, Zágráb 340, Bucuresti 760, Varsó 30, Bécs 67, osztrák lebélyegzett korona 64.

Budapesti nyitás: Napoleon d'Or 1205, dollár 406—403·5, márka 491, osztrák korona 40, rubel 55, leu 510, szokol 500, dinár 895, *Értékpapirok:* Osztrák Hitel 1630, Magyar Hitel 5850, Rimamurányi 5850, Déli Vasut 2930, Salgótarjáni 10300, Az irányzat üzlettelen volt.

Bécsi nyitás: Márka 1207, leu 1240, lira 4200, dollár 995, szokol 1234, magyar korona 248·5. *Kitizetések.* Berlin 1205, Prága 1235, Budapest 248, Milano 4159, Varsó 50, Newyork 990, Bucuresti 1250.

Zürichi zárlat: Berlin 735, Amsterdam 136,000, Newyork 609, London 2168, Páris 4635, Milano 2565, Prága 755, Budapest 147.5, Zágráb 340, Bucuresti 760, Varsó 30, Bécs 67, osztrák lebélyegzett korona 64.

Budapesti zárlat: Napoleon d'Or 1260 dollár 404, franc 3100, márka 495, lira 1700, osztrák korona 41, rubel 52.5, leu 515, sokol 510, dinár 900, lengyel márka 19.5.

Bécsi zárlat: Márka 1210, leu 1255, lira 4225, francia frank 7600, svájci frank 16600, dollár 1005, sokol 1245, angol font 3590, dinár 2220, magyar korona 251, lengyel márka 51. *Kifizetések:* Zágráb 560, Berlin 1200, Prága 1250, Budapest 249, Milano 4250, Svájc 16637, Varsó 51.5, Newyork 1015, London 3600, Páris 7650, Bucuresti 1260, Sofia 800.

= **A Banca Nationala vagyonadója.** *Bucuresti.* A pénzügyminiszter az utóbbi napokban több izben tárgyalt a Banca Nationalával a bankra kivetendő vagyonadó tárgyában. Az uj vagyonadó törvény ugyanis kivette a Banca Nationalát e törvény rendelkezései alól és külön törvény fogja szabályozni a bank által fizetendő vagyonadót. Az adó megállapitása előtt sor kerül a bank alapszabályainak megváltoztatására is ugy, hogy több joga és előnye lesz az eddigieknél.

A szerkesztésért
KAROLY JÓZSEF
felel.

Málnaszörp a Csokoládé királynál Str. Metianu (Forray-u.) 2. Szavatolt tiszta hegyimálnából és elsőrendü cukorfinomitványból olcsó árban kapható. Kereskedőknek és kávésoknak előnyár

120 oldalas Vasuti Menetrend-re (mely e hét végén jelenik meg) előjegyzéseket elfogad **KLEIN** hirlapiroda APOLLO-mozival szemben. — Megrendelések házhoz szállittatnak.

NYILTTÉR.

Az ezen rovat alatt közlöttekért nem vállalunk felelősséget.

FIGYELMEZTETÉS.

Ezennel kijelentem, hogy kiskoru Géza fiamért sem a multban, sem a jövöben hitelezett összegért fizetési kötelezettséget nem vállalok.

Arad, 1921. auguszus 3.

3013 LÖWINGER MIKSA.

KISEBB - NAGYOBB HÁZAK bér- magán- gazdálkodásra gyáralapitásra alkalmas a külső- és belvárosban elfoglalható 2-5 szobás modern lakásokkal már 15.000 Leitól kezdve kaphatók. Bővebbet: **Wallinger-irodában** (Földes patika kapujával szemben). (Ezen hirdetés utánzása tilos.) 11015

Jól bevezetett üzlethez társulnék, :—: vagy megfelelőt :—: **megvennék.** Ajánlatokat a kiadóhivatal „Reális üzlet 24" jeligével továbbit, 3012

Árverési hirdetmény. Uj és használt butorok Borossebesen 1921 augusztus 7-én, d. e. 11 órakor szabad kézből fognak az uradalmi épületekben eladatni. **Dr. Vajda Jakab** 10945 világosi ügyvéd.

Előkelő uri családnál keres fiatal házaspár 1—2 butorozott szobát esetleg teljes ellátással. Szabadság-tér, Andrássy-ut, Erzsébet királyné-körut vagy Apponyi-köruton. Ajánlatok: 10498 **KLEIN hirlapirodába,** „Jó fizető" jeligére kéretnek.

UTLEVELEK GYORS ES CSINOS BEKOTESET VALLALJA AZ **ARADI KÖZLONY** KONYVKOTESZETE.

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetések díját szavak szerint számítjuk.

Minden szó hirdetési ára **75 bani.**

Vastagabb betükkel **1 lei 50 bani**

A vastagabb betükkel kivánt szavakat aláhuzással kell jelezni.

Hirdetéseket délután **5 óráig veszünk fel.**

Az apróhirdetéseket előre kell fizetni.

A legkisebb hirdetés ára **10 szóig 7 lei 50 bani.**

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

Alkalmazás.

ALMOLNÁRT KERES SASMALOM, ARAD. 10944

DEUTSCHES FRÄULEIN für die Prowinz gesucht zur Unterricht der zweiten normalclasse. Näheres in der Administration. 3004

KERESEK: Vámmalmomban kezelő molnárt, aki a vámolást, könyvelést önállóan végzi. Fizetés: rész vagy fix. Csak személyesen tárgyalok. Joanes-malom, Simándul de sus. 3010

INTELLIGENTES DEUTSCHES fräulein die französisch gut spricht, wird zu 9 jährigen Mädchen als Erzieherin gesucht. Adresse in Administration. 3001

GÉPIRÁS és irodai munkálatokban jártas, németül vagy románul tudó kisasszonyt keresek. Bővebbet Kelet hirlapiroda. 10944

HÁZVEZTÖNÖNEK ajánlkozik magányos urhoz, vagy urnőhöz vidékre éves bizonyitványokkal rendelkező intelligens nő. Cim: Wallinger hirdetőjében. 11014

FOGORVOSI rendelőbe fogadó kisasszony keresteik. Dr. Mandel, Strada Gheorghe Lázár (Simonyi-utca) 6. Jelentkezni 2—3-ig. 11014

HÁZMESTERI állást keres özv. asszony kis gyermekével. Cim: Wallinger hirdetőjében. 11014

IRODAI ALKALMAZOTTAT keresek, a ki külföldi bélyegekhez ért. Cim: Kelet hirlapirodában. Str. Alexandi (Salacz-u.) 1. 10969

Lakás.

EGY külön bejáratu diszkrét szobát keresek. Bővebbet Kelet hirlapiroda. 10945

Vétel és eladás.

VIZSLA KUTYÁT fajtisztát jól aportirozót és jól bevezettelett keresek megvételre. Tóth Béla Arad, Str. E. Ghiba Birta (Varjassy József-utca) 9. 3007

1200 HL. SZILVACEFRE KÁD eladó. Baumann Lajos hordókereskedő. Str. Josif Vulcan (Kazinczy-u.) 11. Telefon szám 847. 900

MODERN BORBÉLYÜZLET BERENDEZÉS teljes felszereléssel sürgösen eladó. Roth, Calea Banatului (Asztalos Sándor-u.) 7. 3009

EGY ujonnan áljavitott és fényezett 4 üléses luxus-autó eladó. Str. Marasesti (Kossuth-u.) 38. Metekinthető délelőtt 8—11 óra között. 3002

URISZOBA, teljesen jókarban levő, repatriálás miatt jutányos áron eladó. Bővebbet: Kelet hirlapiroda. 10945

BÖRGARNITURA jó karban és Schunda-cimbalom eladó. Kovacsics, Ujarad Fő-ut 170. 3014

GÁZRESOR keveset használt, prima gyártmány, kettős karikáju és sütővel ellátott olcsón eladó. Meglekinthető: Weiss Dávid-üzlet, Str. Marasesti (Kossuth-utca). 11014

ELADÓ könyvtár, álló tükör, kihuzó asztal. Fácán-u. 6. 3005

AXMINSTER FUTÓSZÖNYEGEK eladók. Vargáné Thököly Imre-u. 29. 3015

TEKERCS CSOMAGOLÓPAPIR, vékony, kapható Knieszer könyvkereskedésében Dobó-u. 10671

VEHET, eladhat cserélhet modern és régi mütárgyakat, képeket, szobrokat, szőnyegeket, porcellánokat, antik butorokat a Szépmüvészeti Szalonban, Str. Eminescu (Deák Ferenc-utca) 29. Ortutay-palota. Bekapcsolt telefon 333. szám. 11031

SZÉP NAGY konsul-tükör eladó Str. Russu Sirianu (Aulich Lajos-u) 15. 300

Ingatlan.

SZÖLLŐT 2 holdasat, jó lakható kolnával megvételre keresek. Tóth, Str. E. Ghibt Birta (Varjassy József-utca) 9. 3008

SAROKHÁZ mühelyteleppel, gyárnak alkalmas, elfoglalható négy szoba fürdőszobával, vizvezeték villanyvilágitás, pince raktárépületekkel, eladó. Fácán-utca 6. sz. 3006

BÉRBE VENNE kb. 10 katasztrális hold SZÁNTÓFÖLDET az Aradi Olajipar r. t. Ajánlatokat: Bul. Regele Ferdinand (Boros Béni) 22. sz. alá kérünk. 10945

SÜRGÖSEN ELADÓ Trombita-utca 27. számu kétszobás magánház elfoglalható lakással. Bővebbet: Wallinger-irodában. 11015

Különféle.

VIZUMOT 75 LEIÉRT szerzek Bucurestiben 5 nap alatt. Bővebbet szivességből EISER világitási szaküzlet, Str. Bratianu (Weitzer J.-utca). 3011

BUCURESTIBE való megbizásokat, Jugoszláv vizumokat rendszeresen vállal Piblinger forditási irodája Strada Eminescu (Deák F.-utca) 40a I. em. 11014

ELVESZETT gyönggyel diszitett aranyszárnyas Amor-amulett. Becsületes megtaláló jutalom ellenében vigye Wallinger hirdetőjébe. 11014

EZERJÓFÜ gyomorelixir, páratlan hatásu szer gyomor és bél bántalmak, étvágytalanság, hányinger, felfuvottság, emésztési zavaroknál. Dr. Földes gyógyszertár Aradon. 10831

APRÓHIRDETÉSEKET az Aradi Közlöny részére felvesz Wallinger István hirdetésfelvételi irodája Str. S. Brancovici (Lázár Vilmos-utca), „Kelet" hirlapelárusitó és hirdetés felvevő iroda Str. Alexandri (Salacz-utca) 1. Klein I. hirdetési és hirlap irodája Strada Romanului (Zrinyi-utca) Haász ügynöksége, Strada Eminescu (Deák Ferencz-utca) 2. és Mandl, Bulevardul Regele Ferdinand I. (Boros Béni-tér) 15. szám alatti papirüzlet.

Csunya nők szépek, szép nők szebbek lesznek a HAJÓS-féle **DORÉ-CRÉME** használata után. 10175 **Hajfestő „Melogen"** ellismert legjobb gyártmányu fekete és barna szinekben. Ára 35 K. Fenti szerek kaphatók **Hajós gyógytárban** Aradon, Bulev. Regina Maria 22.

Könyvkereskedők és felekezeti iskolák figyelmébe! Megjelent Erdély egyedüli **III. oszt. olvasókönyve.** A Felekezetközi Tanács megbizásából szerkesztették Péter Károly, Tóth Irma és dr. Mezey Mihály. Megrendelhető a kiadónál, az Erzsébet Könyvnyomda R.-T.-nál Dicsőszentmártonban. Ára 13 Lei. Nagyban 10 Lei. 2061

Gummitömlőt Spiráltömlőt Gummilemezt Gummiárut 2151 müszaki célokra **PIRELLI-féle** milánói gyártmányt szállit legolcsóbban azonnal raktárról: **Sz. G E. Géposztálya** Sibiu (Nagyszeben) Só-u. 22. A milánói PIRELLI gummigyárak egyedárusitó helye.

Eredeti „Wolffner" gépszijak, varrószijak és gépszijcrouponok érkeztek az aradmegyei kizárólagos képviseletbe **Automobil és Gépkereskedelmi Vállalat Arad, Str. Alexandri (Salacz-utca) 6.**

Kölcsönök ingatlanra és rövid lejáratra. Házak és ingatlanok közvetitése 10944 **Szücs F. Vilmosnál, Arad, Strada Alexandri (Salacz-utca) 3. szám.**

Nyomatott az Aradi Nyomda Vállalat rotációs gépén. Kiadótulajdonos Aradi Nyomda Vállalat.